

Representantforslag 49 S

(2014–2015)

fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson

Dokument 8:49 S (2014–2015)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson om at kjøp av klimakvoter i utviklingsland ikke lenger skal brukes i det norske klimaregnskapet som erstatning for å kutte utslipp i Norge

Til Stortinget

Bakgrunn

Norges internasjonale forpliktelser i klimapolitikken er nedfelt i Kyotoprotokollen. I den første Kyoto-perioden (2008–2012) forpliktet Norge seg til at landets utslipp i snitt ikke skulle være mer enn 1 pst. høyere enn Norges utslipp i 1990 (om lag 50 mill. tonn CO₂). I den andre Kyoto-perioden (2013–2020) har Norge forpliktet seg til at utslippene i snitt skal være 16 pst. lavere enn i 1990. I klartekst betyr dette at utslippene for hvert av årene mellom 2013 og 2020 skal være i snitt 43 mill. tonn CO₂, jf. Innst. 60 S (2013–2014).

Norges forpliktelse i den andre Kyoto-perioden er ambisiøs. Forslagsstiller understreket dette da avtalen ble godkjent av Stortinget 12. desember 2013, og oppfordret partiene som ikke hadde tenkt å jobbe og forplikte seg til konkrete, fysiske, store utslippskutt på norsk territorium i tråd med Kyoto-avtalens intensjon, til å stemme mot den nye forpliktelsen. De partiene som planla å oppfylle avtalen rent formelt gjennom kvotekjøp i andre land, ble også oppfordret til å stemme mot avtalen.

Kyotoprotokollen åpner for at land kan oppfylle sine utslippsforpliktelser i fellesskap på flere ulike måter. «Den grønne utviklingsmekanismen», på engelsk «Clean Development Mechanism» og kjent under forkortelsen CDM, åpner for at land kan betale

for gjennomføring av klimatiltak i utviklingsland. Kvotene kan deretter trekkes fra på kjøperens klimaregnskap som erstatning for utslippskutt hjemme. Forutsetningen er at kvoter kun skal være tilgjengelig fra prosjekter som gir utslippskutt som ikke ellers ville blitt realisert. CDM-systemet har ingen begrensning på hvor høye de samlede utslippene skal være.

I Kyotoprotokollen fremgår det imidlertid klart at bruk av slike mekanismer skal være «et supplement til nasjonale tiltak», jf. St.prp. nr. 49 (2001–2002). Forslagsstiller konstaterer at Norge likevel har benyttet seg av disse mekanismene i en grad som langt overstiger det som kan kalles «supplement». I den første Kyoto-perioden 2008–2012 kjøpte Norge til sammen 21,5 mill. kvoter gjennom FNs grønne utviklingsmekanisme, jf. Meld. St. 1 (2013–2014). En kvote tilsvarer ett tonn CO₂. Disse kvotene er oppført i det norske klimaregnskapet som et utslippskutt på 21,5 mill. tonn CO₂ i perioden 2008–2012, eller 4,3 mill. tonn CO₂ per år.

I den andre Kyoto-perioden 2013–2020 baserer regjeringen sin klimapolitikk i enda større grad på kjøp av CDM-kvoter. Utslippene fra norsk territorium var i 2013 på om lag 53 mill. tonn CO₂, 10 mill. tonn høyere enn vår forpliktelse. Selv etter samarbeidspartiens «styrking av klimaforliket», er de siste prognosene at klimagassutslippene fra norsk territorium vil øke til 54 mill. tonn CO₂ fram mot 2020, jf. nasjonalbudsjettet for 2015 s. 89.

Regjeringen planlegger altså at de norske utslippene for hvert av årene frem til 2020 vil være om lag 10 mill. tonn høyere enn det vi har forpliktet oss til. Over åtte år summerer dette seg til et gap på nesten 80 mill. tonn mellom våre nasjonale utslipp og internasjonale forpliktelser. Disse utslippene skal Norge ifølge klimaforliket kompensere for gjennom kvotehandel.

Norge er også tilknyttet EUs kvotemarked, som skiller seg fra CDM-systemet ved å ha et øvre tak for utslippene. Forslagsstiller viser imidlertid til at det over lang tid har vært store kvoteoverskudd og svært lave priser i EUs kvotesystem, og viser i den forbindelse til senioranalytiker Stig Schølseth i Point Carbon som i Teknisk Ukeblad 23. mai 2014 uttalte at «alle kan slippe ut akkurat hvor mye de vil frem til 2020». Forslagsstiller mener det er mange problematiske sider knyttet til EUs kvotesystem, men understreker at Norges tilknytning til EUs kvotesystem ikke er omfattet av dette forslaget.

Trenger et klart nasjonalt mål

På toppmøtet i Lima i desember 2014 vedtok partene i FNs klimakonvensjon at hvert land skal melde inn sine klimapolitiske målsettinger til FN innen 31. mars 2015, og at klimamålene skal formuleres «for å sikre klarhet, gjennomsiktighet og forståelse». Forslagsstiller forutsetter at dette får konsekvenser for utforming av Norges nye utslippsmål for tiden etter 2020.

I motsetning til for eksempel EU har Norge i dag ikke et klart definert mål for hvor store utslippene fra eget territorium skal være i 2020. I klimaforliket fra 2012 heter det at Norge skal forplikte seg til «å kutte de globale utslippene av CO₂ tilsvarende 30 pst. av Norges utslipp i 1990», jf. Innst. 390 S (2011–2012). Forliket sier videre at «opp mot to tredjedeler» av kuttene, tilsvarende 15–17 mill. tonn CO₂, skal tas i Norge. Dette er imidlertid regnet i forhold til en såkalt referansebane som viser hva utslippene ville vært uten flere klimatiltak, ikke i forhold til 1990-nivået.

Forslagsstiller konstaterer at bruken av to forskjellige sammenlikningsgrunnlag har bidratt til en utbredt misforståelse i offentligheten om Norges klimamål. Mange tror at to tredeler av kuttet på 30 pst. skal tas på norsk territorium. Realiteten er at bare en seksdel av kuttet på 30 pst. skal tas i Norge. Fem seksdel av «utslippskuttet» skal derimot skje gjennom kvotekjøp i utlandet.

I stedet for å oppgi et tall for hvor høye utslippene fra norsk territorium skal være i 2020, må lesere av klimaforliket regne seg frem til målet på egen hånd. Klimaforliket sier at 15–17 mill. tonn CO₂ kan kuttes fra norsk territorium i forhold til «referansebanen fra nasjonalbudsjettet for 2007 når skog er inkludert». Denne referansebanen anslo at utslippene i 2020 ville være 59 mill. tonn CO₂. Formuleringen «når skog er inkludert» henviser til antall tonn CO₂ som Norge maksimalt ifølge Kyotoavtalen kan regne som utslippskutt fra skog, nemlig 3 mill. tonn. «Referansebanen fra nasjonalbudsjettet for 2007 når skog er inkludert» betyr altså 62 mill. tonn CO₂.

Regneøvelsen er dermed som følger: Når man trekker 15 mill. tonn CO₂ fra 62 mill. tonn CO₂, sitter

vi igjen med klimaforlikets mål for utslipp fra norsk territorium i 2020: 47 mill. tonn CO₂. Det tilsvarer 5 pst. kutt i forhold til norske utslipp i 1990. I klartekst betyr det at klimaforliket kun legger opp til et kutt i utslippene fra norsk territorium på 3 mill. tonn CO₂ i 2020 sammenliknet med 1990.

Dette er et mye lavere nasjonalt mål enn folk flest tror Norge har, og det er mye lavere enn Norges naboland. Dessuten er som kjent dette målet ikke en gang i nærheten av å bli nådd. Forslagsstiller mener det er svært uheldig for utviklingen av norsk klimapolitikk at målsettingene er så lite forståelige for allmennheten og politikerne selv.

Norge skal støtte grønn omstilling i utviklingsland

Høynivåpanelet for CDM konkluderte i 2012 med at CDM-markedet var i ferd med å kollapse, som følge av lav etterspørsel. Én CDM-kvote kostet i 2014 om lag 1,40 kroner per tonn, en pris som er så lav at Norge i prinsippet kan kompensere for alle nasjonale utslipp (53 mill. tonn) for bare 75 mill. kroner.

Forslagsstiller registrerer at stadig flere land avstår fra å kjøpe CDM-kvoter, og har merket seg at EU har varslet at unionens utslippsmål for 2030 skal oppfylles helt uten kjøp av CDM-kvoter. En sentral del av begrunnelsen er ønsket om å sikre grønn omstilling og ny næringsutvikling i Europa.

Forslagsstiller understreker at Norge som rikt oljeproduserende land har et stort ansvar for å bidra til grønn omstilling internasjonalt, og viser i den forbindelse til representantforslag om en norsk klimaprosent der det ble foreslått at Norge skal bevilge 1 pst. av BNI til klimatiltak i utviklingsland, jf. Dokument 8:64 S (2013–2014).

Forslagsstiller viser til at det er mange gode klimaprojekter også i CDM-systemet som rike land bør bidra til å finansiere i utviklingsland, men mener det er galt at Norge bruker klimafinansiering til å kjøpe seg fri i stor skala fra egne klimaforpliktelser. For å nå togradersmålet må alle land kutte dramatisk i sine egne utslipp.

Kvotepolitikken hindrer grønn omstilling

Mens land som Sverige, Tyskland og Danmark har kuttet sine utslipp med over 20 pst. siden 1990, og «klimaverstingen» USA har kuttet sine utslipp med 8 pst., har Norge økt sine utslipp med 5 pst. i samme periode. Selv om Norge har et av de svakeste nasjonale utslippsmålene blant rike land, ligger landet godt på etterskudd med å innfri målsettingen. I tillegg til at Norge ikke bidrar med sin rettmessige andel av de globale utslippskuttene, gjør dette at Norge står i fare for å bli akterutseilt i det grønne skiftet gjennom å insistere på å kjøpe seg fri.

Kjøp av klimakvoter har blitt et hinder for en tydelig og forståelig klimapolitikk som kutter utslippene i Norge. På klimatoppmøtet i Lima vedtok partene

at hvert land skal formulere klimamål som sikrer «klarhet, gjennomsiktighet og forståelse». Da kan ikke Norge lenger kjøpe seg fri gjennom kvotekjøp i utviklingsland.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen sørge for at kvotekjøp i utviklingsland («CDM-kvoter») ikke skal brukes for å innfri norske klimamålsettinger etter 2020, og at dette legges til grunn for innmeldingen av nye norske utslippsforpliktelser til FNs klimakonvensjon våren 2015.
2. Stortinget ber regjeringen vurdere om videre norske bidrag gjennom CDM-systemet er en hensiktsmessig måte å støtte opp om grønn utvikling på i utviklingsland, sett i forhold til bl.a. FNs grønne klimafond.

7. januar 2015

